

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

V vihnih dneh.

Prihodnji dnevi bodo v naši državni polovici velicega pomena, morda celo odločilnega pomena za daljšo prihodnost in zategadel so vsi pogledi obrnjeni tje na Dunaj, kjer se je v ponedeljek zopet sešel državni zbor.

Vlada je sklicala državni zbor samo zaradi tega, ker ogerska vlada ni hotela privoliti, da se sedanja nagodba kar na kratko podaljša zopet za jedno leto, ampak je zahtevala, da se mora najprej poskusiti z rešitvijo nagodbe ustavnim potom.

V to svrhu je vlada sklicala državni zbor na novo zasedanje ter mu predložila nagodbene predloge. Bilo je nekaj časa nekoliko upanja, da se začne v državnem zboru mirno in stvarno razpravljanje, da nemške stranke vsaj glede nagodbe odnehajo od obstrukcije. To se je pričakovalo, ker je mej nemškimi poslanci mnogo takih, ki morajo z ozirom na korist svojih volilcev biti za obnovitev nagodbe in ker nemški veleposestniki morajo vendar imeti neke ozire na ugled in veljavo cele monarhije. Pogajanja mej nemškimi strankami so se pletla precej časa, a uspeha niso imela. Večina nemških strank se je pač izrekla za to, naj bi nemški poslanci odnehali od obstrukcije, a manjšina se ni udala in ta manjšina je tako močna, da more sama brez pomoči drugih strank tirati obstrukcijo in preprečiti vsako resno, vsako plodonosno delo.

Nagodbene predloge so slabe. Ako bi se o njih moglo mirno in stvarno razpravljati, bi se dalo marsikaj popraviti in bi mogel državni zbor predloge premeniti tako, da bi bile na korist avstrijskih davkoplačevalcev.

Ker pa so nemški nacionalci sklenili, da bode navzlic tem ozirom in pomislekom nadaljevali obstrukcijo, se lahko že zdaj reče, da državni zbor ne bo dokončal razprav o nagodbenih predlogah in jih ne bo premenil, ampak da bo vlada prisiljena, zaključiti zasedanje državnega zbora in nespremenjene, torej slabe nagodbene predloge uveljaviti na drug način.

Že v ponedeljek, ko se je sešel državni zbor, je bilo znano, da ima ministerski predsednik v žepu cesarjev ukaz, s katerim se zaključuje zasedanje državnega zbora. Morda bo že v prihodnjih dneh primoran, poseči v žep in izvršiti cesarjev ukaz, kajti prihodnji dnevi bodo jako vihnih, mogoče da tako, kakor zadnji dnevi pred odstopom ministerskega predsednika Badenija.

Viharji so se začeli že v četrtek. Nemci so razgrajali in vse je naznanjalo, da začno še hujše. V prihodnjih sejah pride do bitke, ki bode odločilnega pomena. Nemci bodo poskušali z vsemi silami in z

vsemi sredstvi preprečiti posvetovanje o nagodbi in če jih ne bo možno ukrotiti, potem grofu Thunu pač ne preostane druga pot, kakor da zasedanje zaključi.

Kaj se potem zgodi, je nemogoče uganiti. Morda pride doba vladanja brez parlamenta, katera doba utegne trajati več let, morda pride do uveljavljenja novega volilnega reda. Gotovega še nihče nič ne ve, še ministri ne. Vsa prihodnost je zakrita v gosto temo in za nas Slovence je tolažilno jedino to, da so naši poslanci ostali zvesti zavezniki desnice, tako, da jih ne bo možno prezirati tudi tedaj ne, ko državnega zbora ne bo.

Pogreb cesarice Elizabete.

V soboto 17. septembra, teden dni po umoru cesarice, položili so na Dunaju umrlo vladarico k večnemu počitku.

Cela država je hitela, da izkaže cesarici poslednjo čast in z vseh strani sveta so prišli vladarji, principi in odposlanci raznih vladarskih hiš, da izkažejo cesarici zadnjo čast. Že na vse zgodaj, ko se je bilo komaj začelo daniti, prišli so ljudje, da si zagotovijo prostor, s katerega bi si lahko ogledali spreved. Bilo jih je na tisoče in tisoče. Ljudje so plačevali po 100 gld. za jedno okno, 500 gld. za jeden balkon in po 1000 gld. za jedno tribuno v kavarni.

Ob 12. uri opoldne je vojaštvo zaprlo ulice, po katerih se je pozneje pomikal spreved in v katerih je bilo zbranega nebroj ljudstva. Po vseh ulicah od cesarskega dvorca do kapucinske cerkve so bila vsa okna s črnim suknom ovita. Pri vseh je bilo zbranih mnogo ljudij. Prodajalnice so bile zaprte.

Ob 3/4. uri zbrani so bili pred kapucinsko cerkvijo vsi povabljeni. Tisti, katerim je bil po njih dostojstvu odločen prostor v cerkvi, zbrali so se bili tamkaj že prej. Cesar je tedaj zapustil dvorec in se z nemškim cesarjem Viljemom odpeljal po postranskih ulicah v cerkev.

Ob 4. uri so v dvorni cerkvi, kjer je cesarica ležala na mrtvaškem odru, dvignili v krsto, jo še enkrat blagoslovili in jo nesli na mrtvaški voz, v katerega je bilo vpreženih 4 parov črnih konj. Potem se je spreved začel pomikati proti kapucinskemu samostanu.

Pred sprevedom je jahala eskadrona konjikov. Ob mrtvaškem vozu šli so na vsaki strani štirje dvorni lakaji in štirje dečki-plemiči. Na desni strani je šlo šest gardov-arcierov in osem gardov-trebantov. Na levi strani šest ogerskih telesnih gardov in osem ogrskih gardov-konjenikov. Za mrtvaškim vozom je stopalo dvorno osobje cesarice, temu so jezdili

gardi-arcierji in ogrski gardi-konjeniki. Za temi pa je šla stotnja pešakov in končno eskadrona konjenikov.

Spreved je šel počasi čez notranji dvorni trg proti kapucinskemu samostanu. Koder se je pomikal, vladala je grobna tihota. Zunaj cesarskega dvorca stopil je pred spreved križenosce, kateremu so sledili ubožci, dekleta in dečki iz sirotišnic in vsakovrstni redovniki in redovnice, pri Avgustinski cerkvi pa se je še tem pridružilo dvorno osobje.

Cesar je bil pri stranskih vratih s cesarjem Viljemom vstopil v kapucinsko cerkev, kjer so bili zbrani že tuji vladarji, člani in sorodniki cesarske rodbine in odposlanci zunajih vladarjev.

Ko je pogreb dospel pred cerkvene vrata, dvignili so krsto raz mrtvaški voz in jo nesli v cerkev. Pred krsto je stopal kardinal nadškof dr. Gruscha z dunajsko duhovščino.

Vsa cerkev je bila prevlečena s črnim suknom, v katero so bili všiti beli križci, tudi tla so bila črno pregrnjena.

Ko je bila krsta postavljena na določeno mesto, jo je kardinal dr. Gruscha blagoslovil, kar je trajalo le malo časa. Cesar je stal ves čas in se držal vojaško po konci, roke je imel sklenjene v molitev.

Po končanem blagoslovljenju nesli so krsto v rakev kapucinskega samostana. Cesar je šel prvi za krsto. Njemu so sledili zeta in svak. Zadnjo blagoslovljenje je trajalo 15 minut. Cesar, vrnivši se iz rakve, se je priklonil proti vsem, ki so cesarici iskazali zadnjo čast, potem stopil k cesarju Viljemu se tudi njem priklonil in ž njim vred zapustil cerkev. Cesarjema so sledili drugi udeležniki spreveda, nakar se je tudi ljudstvo jelo razhajati.

Sedaj s solznim očesom pošiljamo zadnje pozdrave svetli cesarici, sedaj obljubujemo, da hočemo negovati v svojih srcih neizbrisno hvaležen spomim pokojni cesarici, tako zvesto, s tako ljubeznijo, kakor je netila ona ljubezen do nas, dokler je bivala v življenju med nami, kakor angelj varuh svojim zvestim narodom. Bolesna čutila vseh teh narodov so se združila v soglasni zadnji pozdrav:

Slava spominu cesarice Elizabete!
Božja milost deli mir in pokoj njeni duši.

Politični pregled.

Državni zbor. V ponedeljek dne 26. m. se je sešel državni zbor. Prvo sejo poslanske zbornice je otvoril arhimandrit Zurkan, kateri je takoj odredil volitev predsedništva. Predsednikom je bil izvoljen dr. Fuchs, prvim podpredsednikom dr. Ferjančič, drugim podpredsednikom

Lapul. Fuchs je imel lep spominski govor na cesarico, na kar se je sklenilo, naj predsedništvo sporoči cesarju izraz sožalja poslanske zbornice. Druga seja je bila v četrtek. V tej seji je podal dr. Ferjančič predlog o ustanovitvi nadsodišča v Ljubljani. Nemci so že začeli razgrajati.

Trgovinski minister dr. Bärnreither, zastopnik nemških veleposestnikov v vladi, je odstopil.

Nagla sodba in obsedno stanje v Galiciji. Dne 21. septembra je bila odpravljena v galiških okrajih Luimanova in Novi Szacz razglašena nagla sodba, v veljavi pa so ostale v raznih okrajih — po številu v 33 — razglašeno izjemno stanje. Nagla sodba se dejansko ni porabljala, kako pa sicer politična in policijska oblastva postopajo, to je naravnost brez primere. O tem se bodo v državnem zboru izvedele lepe reči.

Francija. Že dve leti bijejo na Francoskem ljut boj radi židovskega kapitana Dreyfussa, kateri je bil obsojen na do smrtno ječo radi izdajstva vojaških tajnostij. Jedna stranka trdi, da je Dreyfuss kriv, druga da je nedolžen. Izkazalo se je, da so nekatera dokazila, na katerih podlagi je bil Dreyfuss obsojen, ponarejena. Vsled tega je ministerstvo sklenilo, da je začeti revizijo Dreyfusove pravde. Ta sklep je bil storjen po dolgih in hudih borbah in neposredno pod utisom samomora podpolkovnika Henryja in izpovedij majorja Esterhazyja, katera sta priznala, da sta ponaredila neke dokaze proti Dreyfussu in da se neki drugi dokaz proti Dreyfussu — niti ne nanaša na Dreyfussa. Generalnemu štabu — v katerem mora vladati velika korupcija — naklonjeni elementi so poskušali z največjimi grožnjami preprečiti revizijo, toda ni se jim posrečilo. Revizija se bo vršila in pojasni to žalostno zadevo, ki je Franciji neizmerno škodovala, moralno in politično.

Kreta. Rusija, Angleška, Francija in Italija so se končno, neposredno vsled zadnje muhamedanske revolte v Kandiji, odločile na energične korake za rešitev kretskega vprašanja. Turška vlada je doslej to rešitev zavlačevala z vsakovrstnimi sredstvi. Tedaj pa so vse imenovane velesile se zjediniile na pozitiven predlog, s katerim stopijo pred turškega sultana. Zajedno s tem predlogom za rešitev kretskega vprašanja pošljejo te velesile sultanu tudi ultimatum. Ako bi se sultan ne udal, ali če bi poskušal zopet zavlačevati vso stvar po starodavni turški navadi, potem pošljejo imenovane velesile svoja brodovja pred Carigrad in bodo sultana z orožjem prisilile, da se ukloni njih zahtevi.

Na zgornjem Nilu. Na troške Egipta in s pomočjo egiptske vojske so Angleži zopet zasedli Sudan in razgnali zadnje Mahdijevce. Sudan je zopet del Egipta, toda kaže se, da velike žrtve ne bodo nič pomagale, da je bila bitka pri Omdurmanu zaman bita. Francozi so namreč z druge strani zasedli Fošado, a s tem je Sudan izgubil za Egipt in specijelno za Angleže vso vrednost. Radi Fošade je nastal mej Francijo in Angleško oster konflikt.

Domače in razne novice.

(„Slovanska krščansko - narodna zveza“.) v kateri so združeni slovenski, hrvatski in maloruski poslanci, bi bila te dni skoro razpadla. Ministerski predsednik je bil povabil dr. Ferjančiča na posveto-

vanje. Ker je dr. Ferjančič pristaš narodne stranke in ne klerikalne, je to kranjske klerikalce tako silno raztogotilo, da so hoteli stopiti iz desnice in začeti opozicijo. S tem predlogom pa so grdo pogoreli v Zvezi, ki je sklenila, ostati v desnici.

(**Ljubljanska efektna loterija.**) Javno žrebanje srečk loterije, katero je Njegovo Veličanstvo presvitli cesar deželnemu stolnemu mestu Ljubljani najmilostneje dovoliti blagovolil, vršilo se bode nepreklicno dne 4. oktobra letos ob šestih zvečer ob intervenciji občinskega sveta v mestni dvorani. Ker se bode to žrebanje že v nekolikih dneh vršilo, utegne nakupovanje srečk sedaj tem živahneje postati, ker je ta loterija, ki ima 2700 glavnih in postranskih dobitkov v vrednosti 100.000 kron, nenavadno bogato opravljena in se glavni dobiček na željo onega, ki ga zadene, tudi v gotovini izplača. Srečke po kroni dobiti je v vseh ces. kr. tabačnih trafikah, loterijskih kolekturah in menjalnicah.

(**Državno podpora**) v znesku 200 gld. je poljedelsko ministerstvo dovolilo kmetijski zadrugi v Žužemberku in sicer za trtnico in drevesnico.

(**Potrjen zakon.**) Cesar je potrdil načrt zakona, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski glede preložitve okrajne ceste od Št. Petra v Trnovo in sicer mej Knežakom in Globovnikom.

(**Volilni shod**) je v nedeljo, 18. m. m. priredil deželni poslanec Božič v Žireh. Volilci so mu soglasno izrekli zaupanje.

(**Gospodinjstva c. kr. kmetijske družbe Kranjske.**) katera je nastanjena v jako primernem poslopju ljubljanskega Marijanišča, se otvori sredi meseca oktobra.

(**Žalovanje na Slovenskem**) povodom smrti ljubljene cesarice je bilo lepo in ganljivo. Občinski zastopi in razne korporacije so vse kondolirale, povsod so bile razobešene črne zastave, v Ljubljani pa se je na dan pogreba zbralo na tisoče ljudstva v stolni cerkvi in so bili zaprti vsi javni lokali, vse trgovine in delavnice. Delavci tovarniških in obrtnijskih podjetij so šli korporativno v stolno cerkev, kjer so molili za cesarico. Res, lepše in dostojnejše se sožalje na smrti cesarice pač nikjer ni pokazalo kakor na Slovenskem.

(**Mrtvega**) so našli 19. m. m. na cesti v Sori posestnika Antona Plešča. Mož je preveč ljubil žganje.

(**Požar.**) V Kostanjevici je dne 22. septembra uničil požar 12 poslopij. Ljudje so bili vsi na polju, zato jim je zgorelo tudi mnogo pridelkov.

(**Otrok — požigalec.**) V Studencu pri Mokronogu je štiriletni sin posestnice Jerman, igraje se z žveplenkami, užgal domači skedenj, kateri je pogorel.

(**Deželni zbor goriški**) je imel ta mesec kratko zasedanje. Slovenski poslanci se tretje seje niso udeležili, pač pa se je udeležil naš stari znanec škof Missia, ki je s tem omogočil, da so Lahi prav nesramno udrihali po odsotnih slovenskih poslancih in grdili slovenski narod.

(**V pomoč tržaškim žrtvam.**) Pod tem naslovom je „Slov. Narod“ nasvetoval, naj bi slovenski poslanci storili primerne korake, da bi cesar se poslužil pristoječe mu predpravice in ukazal ustaviti sodno preganjanje tistih, kateri so bili povodom zadnjih izgredov proti Lahom na Primorskem aretovani.

(**Slovenska mestna šola v Gorici.**) Ker se mestna občina goriška ni hotela

udati dobljenim ukazom glede slovenske mestne šole, je vlada storila sama kar je bilo treba, je šolo otvorila in v pokritje stroškov sekvestrirala jeden del mestnih dohodkov. V šolo se je vpisalo nad 500 otrok.

(**Laška nesramnost.**) V Gorici je nekdo v dneh žalovanja za cesarico rozobesil italijanske barve, a jih hitro skrtil, ko so se ljudje začeli zbirati. Na Placuti so fakini pod črno zastavo peli Miserere, da se norčujejo iz obče žalosti. Kaj vse se more zgoditi v avstrijski Gorici!

(**Zasluzena kazen.**) Pred okrajnim sodiščem v Celju se je vršila 17. septembra zanimiva obravnava proti dr. Janezu Stepischneggu, slavoznanemu odvetniku v Celju in tastu Wolfovemu. Tožilo ga je državno pravdnštvo zaradi žalitve javne straže in vtikovanja v izvršbo javnih služb po §§ 312 in 314 kaz. zak. Rekel je namreč mestnemu stražništvu: „Sie sind parteiisch, Sie gehen parteiisch vor; Ihre Handlungsweise ist schon wiederholt im Stadtrathe zur Sprache gekommen, dass muss einmal ausgetragen werden. Dafür werde ich sorgen“; nadalje: „Das ist. eine Schweinerei“. Te psovke je moral požreti nepristranski mestni stražmešter — kojemu je sam župan Stieger dal najlepše spričevalo glede njegove nepristranosti in mirnosti — ker je aretoval dva že večkrat kaznovana fakina nemškega mišljenja, ker sta bila preveč predrzna in sta preveč izzivala dne 4. junija, ko so bili „Triglavani“ v Celju. Dr. Janez se je zvijal, a mu ni nič pomagalo, ker je imel same uradne osebe proti sebi ter so bili vsi negativni dokazi proti tem pričam odklonjeni. Kazen se glasi zaradi ponovitve in ker je bil dr. Janez zaradi jednacih deliktov že kaznovan, na 150 gld.

(**Kranjski milijonar v Ameriki.**) V revni dolenski vasi kot sin revnih starišev se je rodil l. 1867. Anton Stander, kateri je danes posestnik lepih milijonov. V starosti 20 let je šel v Ameriko in ko se je izkrcal v Novem Yorku, je imel premoženja — 1 dolar 75 centov. Peš je šel v Johnston v državi Ohio, kjer je bil zdaj hlapec, zdaj kočijaž, zdaj natakar in Bog ve kaj še vse, in peš je po dolgem potovanjih križem nove domovine prišel v Kalifornijo, kjer je pasel goved in delal v rudnikih, dokler si ni prihranil nekaj dolarjev, s katerimi je šel v Alasko, kjer je pral zlato. Imel je srečo. Našel je tako bogate kraje zlata, da mu je neka družba, ko je že sam nabral iz njih za poldrugi milijon dolarjev zlata, ponudila to isto svoto, kar pa je Stander odklonil. Revni kranjski kmetijski sin je zdaj lastnik velikanskega premoženja, a vzlic temu ne misli opustiti dela, ampak na pomlad zopet začeti. Sedaj je na ženitovanjskem potovanju, kajti v Klondyku ni našel samo veliko zlata, ampak tudi mlado ženo. Gdč. Violet Raymond, sedaj gospa Stander, je bila operna pevka. Podjetna gospodična je šla v Alasko, da si tam s petjem zasluži premoženje. V Dawson City je imela seveda velik uspeh. Ker tam ni cvetic, metali so ji njeni čestilci koščke zlata na oder. Naš rojak se je zaljubil v lično pevko in jo snubil na res ameriški način. Pokupil je vse demante, kar jih je bilo v Alaski dobiti. Dal je zanje 75.000 dolarjev (183.000 goldinarjev), jih zavil v svoj robec in šel v gledališče. Ko je gospč. Violet Raymond končala svojo glavno arijo in je gledališče odmevalo ploskanja, prikazal se je nakrat

Stander na odru in je presenečeni pevki vsul iz robca vse demante na prsa. Gospč. Raymond je ostrmela, potem pa na odru objela našega Dolenjca in ga poljubila, v tem ko je občinstvo kakor blazno ploskalo in rjavelo. Kmalu potom je gđ. Raymond postala gospa Stander. Za ženitovanjsko darilo ji je dal mož železen zaboj, v katerem je bilo za 100.000 dolarjev zlata. Zdaj sta Stander in soproga na ženitovanjskem potovanju na Japonsko in na Kitajsko, a o priliki pariške razstave prideta v Evropo in obiščeta tudi Standerjev rojstni kraj. „Kranjec . . . išče te sreča, um ti je dan, našel jo boš, če nisi zazpan“.

(Anarhist Lucheni.) V Genovi se hitro nadaljuje preiskava proti Lucheniju. Mnenje, da je atentat na cesarico delo mednarodnega anarhizma, se ni potrdilo do sedaj. Lucheni je pripadal — to potrjuje on sam — malemu anarhističnemu klubu, kateri je zapisal na svojo zastavo propagando čina. Pogosto so imeli svoje seje. Tudi Lucheni je često poprijel za besedo in ko se je nekoč sprl s svojimi tovariši, je dejal, da izvede junaško delo in umori katerosibodi visokostojajočo osebo. Princ Henrik Orleanski, sin vojvode od Chartresa, se je s svojim odhodom odmaknil morilnemu orožju Luchenijevemu, vsled tega je strašna osoda zadela cesarico Elizabeto. Lucheni taji, da ima sokrivcev in jemlje vso krivdo na-se. Tako pripoveduje tudi, da je on sam napravil leseni ročaj na pilo, da si je že dokazano, da ga je napravil eden njegovih tovarišev, ki je že zaprt v Luzani. Sedaj nadzorujejo mnogo bolj strogo tuje delavce v Genovi, nego so jih nadzorovali prej. V mestu dela na raznih stavbah do 15.000 Italijanov. Zaprti so več oseb, ki so na sumu, da so sokrivci Luchenijevi, toda doslej brezuspešno. V stanovanju, kjer je stanoval Lucheni, je bila hišna preiskava, kjer pa se ni našlo ničesar posebnega razven nekaj anarhističnih spisov. Lucheni je plačeval za stanovanje in hrano po 1 frank in 50 cent. na dan. Z Luchenijem je bilo na hrani še sedem italijanskih delavcev, kateri so zaprti, da se izkaže, da-li ni kateri istih sokrivcev Luchenija.

(Osveta prevarjene deklice.) Fran Molnar, orožnik na Ogorskem, imel je več let ljubavno zvezo z lepo deklico iz dobre hiše, Elo Arkosi. Njemu na ljubo je zapustilo dekle svoje stariše, ki so se upirali njeni zvezi z Molnarjem, ter odšlo v Hidalmas, kjer je služboval on. Tam je stopila v službo, kakor natakarica v neko gostilno. Toda gostilničar ji je v kratkem času odpovedal službo, a ker jo orožnik ni mogel vzdrževati, jo je pregovoril, da je šla v Kološvar, a on jej je obljubil, da hoče med tem časom poskrbeti, da dobi kako boljšo službo, v kateri mu bo možno vzeti jo za ženo. Dekle ga je slušalo. Iz Kološvara mu je pisala mnogo pisem, na katere pa ni prejela niti odgovora. Na to je šla v Hidalmas, toda Molnar ni hotel ničesar več slišati o njej. Nečega večera ga je Ela počakala pred vojašnico, iz katere je šel v krčmo. Ko je stopil na cesto, je vstrelila nanj iz revolverja. Orožnik se je zgrudil na tla, a dekle je vstrelilo nanj še enkrat, potem pa vrgla revolver v stran in zaklicala: „Ljudje, pridite, ustrelila sem psa!“ Orožnik je umrl, a deklico so zaprti.

(Samoumor radi dveh krajecarjev.) V Löwenbergu v spodnji Šleziji je skočila pred kratkim služkinja nekega žida, Hedviga Turick, iz tretjega nadstropja na cesto in je bila takoj mrtva. Poneverila je bajbe dva krajecarja in ker jo je radi tega gospodar policiji naznanil, se je usmrtila. Pred židovo hišo se je zbralo ogromno ljudstva, katero je došle redarje kamnalo. Šele požarna bramba, katera je prihitela na pomoč, je razgnala razjarjene ljudi.

(Zvesta ljubezen.) Minulo je več kakor 45 let, odkar sta se zaljubila in zaročila v Nemčiji mladenič in mladenka.

Ker nista imela premoženja, si ga je šel on iskat v Ameriko. Te dni pa je pisal svoji 64letni ljubici, da je sedaj napočila srečna ura njune poroke, zato naj pride nemudoma v Newyork. In nevesta se je pripeljala na parobroo „Lala“ v Newyork, kjer je bila sijajna poroka.

(Dama pozvana na dvoboj.) V Berlinu je ostal neki velikošolec neki trgovki dolžan večjo svoto. Ker ni vrnil, ga je tirjala pismeno, Visokošolec je nato prišel v trgovino ter se vedel tako neotesano, da je vzela gospa bič ter dijaka pognala iz hiše. Drugega dne pa sta prišla k gospe dva akademika zahtevat pismene izjave, da prosi gospa tepenega visokošolca odpuščenja; ker tega gospa ni storila, sta jo imenom svojega naročitelja pozvala na — dvoboj s sabljami. Gospa je povabilo na dvoboj sprejela ter je poslala — policiji.

(Nesrečna rodbina.) V Absdorfu v tullnskem okraju, je živel bogat posestnik Schachenhuber s svojo ženo, s sinom, z dvema hčerkama in vnukom. Dne 19. maja se je vrnila 33letna hči Marija z božje poti v Marijino Celje bolna ter je 27. junija umrla za tifusom (vročinsko boleznijo). Tistega dne sta obolela sestra Ana in oče. Oče je umrl 17. avgusta, 27letna Ana pa 7. septembra. Tedaj so še zboleli 18letni sin, mati in dekla. Ljudje so se bali tako hiše, da ni bilo nikogar blizu in da je ležalo truplo Ane več dni v hiši. V hlevu pa je mukalo deset lačnih krav. Šele orožništvo je rešilo trojico bolnikov strašnega položaja ter jo s silo dala prenesti v bolnico, pa tudi s silo primorala sosede, da krmijo živino, ki je že skoraj poginila od lakote. Štiriletnega vnuka, nezakonskega sina Ane, je dalo orožništvo stari ženski v oskrbo.

(Svatje v plamenu.) V aradski županiji, v vasi Zarand, so bili v hiši Simona Blindora zbrani svatje. Baš, ko so postali najveselejši, je nastal ogenj v hiši in hipoma je bilo vse v plamenu. Rešili so se vsi, le dva sta zgorela, ker sta hotela iti še po nekaj stvari v hišo.

(Mladi popotniki.) Iz mesta Lima v južno-ameriški republiki Peru so pred nekaj tedni odpotovali trije dečki v starosti treh, petih in osmih let k svojemu staremu očetu v Nemčijo. Otrokom je bila vožnja plačana, za vse drugo so morali sami skrbeti. Potovali so šest tednov in srečno dospeli na svoj cilj.

(Orkan.) V zahodni Indiji je divjal te dni grozen orkan. Na otoku Barbados je 2000 hiš porušenih. Skoro vse ladije so uničene. Tudi veliko število ljudi je poginilo.

Mislimo po številkah.

XV.

Katoliška cerkev je dobro organizirana v svojem posvetnem duhovenstvu, ki svoje družine imeti ne sme, organizirana je po svojih redovih, ki se le z bojevanjem bavijo, organizirana po velikem bogastvu. Svojega trdnega stališča, ki ga zavzema mej gospodujočimi stanovni onih narodov, mej katerimi je glavna cerkev, ne sme iz očí spustiti in se ne more umešavati v boje posameznih gospodarskih strank, ki proti gospodujočim kako pravdo izpravdati imajo. Tudi ona ne ve, kako se bo gospodarstvo sveta razvilo in to umešavanje bi, ker so misli o uravnavi kakega gospodarstva različne, delalo strankarstvo mej duhovniki in njenimi somišljeniki; delale bi se, kakor se pravi, sekte. To pa je vodstvo cerkve od nekdanjega zabranjevalo. Le, če kako novo gospodarsko vprašanje, ali kak preobrat gospodarstva vidno nastopa in z vso silo mase ljudstev v svoje spremstvo jemlje, stopi tudi to duhovenstvo prav pazljivo na ta nova tla. Novodobno delavsko vprašanje se ne da več iz sveta spraviti. Vladajoči uvidevajo, da proti istemu kanoni nič ne premorejo. Zdaj vidimo nastopati duhovenstvo katoliške cerkve pod imenom krščanskih socializmov. Začetkoma tega stoletja je francoski duhovnik Lamennais, ki je nastopal kot socialista, bil

še po cerkvi kaznovan. Leta 1889. so se pa v Rimu še gojile misli, da se krščanstvo z moderno demokracijo ujema. Duhovnik Irreland je navdušeno oznanjeval to papeževu ljubezen do delavcev in delal v Ameriki, kakor najbolj navdušen „brezverski socialni demokrat“. Takih je bilo več mej katoliškimi duhovniki. Ali s tem ni bil papež Leon zadovoljen. On je celo takozvane „viteze dela“ v Ameriki, ki so v smislu omenjenega Irrelanda delali, iz cerkve izobčil. Papež je usmiljen mož, ali predaleč se ne spušča glede socialnega vprašanja, ker njegova cerkev še stoji v sredini zdaj še državno voljo tvorečih gospodujočih bogatinskih stanov, katerim seveda socialno gibanje tovarničnih in kmetijskih delavcev ni po godu in jim nikdar ne bo. Prišel je kardinal Gibbons iz Amerike v Rim in ta je vplival na papeža, da izobčenje navedenih „vitezov dela“ prekliča ter ga prepriča, da se cerkev ne sme odkrito socialističnemu gibanju zoperstavljati, ker bi inace dosti svojih vernih zgubila. Na to je izšlo papežev pismo „Rerum Novarum“, v katerem papež Leon tirjatve delavcev prizna za upravičene in socialistično gibanje za prav dobro v pridobivanje novih in utrditev starih vernikov. Posebno je kardinal sekretar Rampolla oni, ki je desna papeževa roka in ki je to gibanje podpiral in ga še. To je razvnelo delovanje „krščanskih socializmov“, katerih je zdaj vsaj v vsakem farovžu nekaj. Zdaj se že oznanjuje, da je jemanje obresti od posojil greh. Pa to nič ne de, da ima sam papež denar v bankah proti obrestim in da drugače dosti sedanjega gospodarstva na tem obrestovanju temelju in je katoliška cerkev v drugem podpora nositelj tega kapitalističnega gospodarstva. V Ameriki, kjer katoliška cerkev ni tako močna, kakor v nekaterih državah Evrope in nadziranje težavneje, je ta krščanski socializem papežu že malo predaleč segel; on se je začel bratiti s somišljeniki Henryja George, kateri hoče, da zemlja ne sme biti v privatni lastini in katerega prelepo knjigo: „napredek in ubožstvo“ je katoliška cerkev prepovedala. Glavni zastopnik tega krščanskega socializma Irreland je prišel v zamero pri papežu. Poklical ga je leta v Rim in ga tam obdržal, dasi mu je dal jako častno mesto. Tako se je tudi delalo s Keanejem, ki je kot duhovnik pregoreč socialni demokrat bil.

V Ameriki ima to gibanje katoliškega duhovenstva socialistični značaj. V Evropi tega še ne sme imeti; v Evropi je glavna stvar politika gospodujočih slojev in duhovnikom se dovoli le ta s pomešanjem nekaj socialističnih točk v politične programe. Tako n. pr. gre boj duhovenstva le na to, da se papeštvu dá zopet posvetna moč. V to svrhu rabijo duhovniki majhne posojilnice, da kmeta lože na uzdi držé. Ali mej temi krščanskimi socialisti ni jedinsti; nekateri škofi sploh niso zadovoljni s socialističnem nastopanjem duhovenstva, ker gredo nekateri duhovniki predaleč in se združijo po programih s kako posvetno socialističnih strank. To je papež že zapazil in v zadnjem pismu, o katerem pravi, da je v njem „izrazil velik del svojih misli in skrbi“, povdarja jedinst in kliče k jedinsti. Zdaj imajo tedaj zopet prevago v papeževi palači konservativci.

Iz vsega tega se vidi, da katoliško duhovenstvo socialistične težnje, kar jih iz svojega stališča razodeva, v bolj neumni Evropi uporablja le v politične namene. V samosvestni Ameriki postopa zopet drugače za nabavo vernikov. Katoliško duhovenstvo bogatašem nasproti postopa tako, da jih ne užali, reveže pa tolaži z življenjem onkraj groba. Dvojno knjigovodstvo ima. Kristov nauk je pa odločno socialističen v pomenu najskrajnejših sedanjih socialnih demokratov. Za zdaj moramo motriti gibanje krščanskih socializmov le iz tega stališča, da si hočejo maso ljudstva pridobiti s temi novodobnimi gospodarskimi idejami in so zaradi tega socialisti. Premoč duhovenstva obdržati in pridobiti, je smoter tega ravnanja; gospodujoča stranka so in gospodstvo je isto, kakor bogatstvo in moč

čez milijone mas ljuestva. Sami niso nič novega našli, oni jemljejo le tu pa tam iz načrtov drugih socialistov, kar jim zamore služiti, največ pa iz programa socialnih demokratov, katere pa sovražijo na nož in razupijejo po prižnicah kakor roparje in lopove. Kakor hitro pa gre kateri njih manjših predaleč, mu pa obesijo torbo na usta. Ko kafa izgine potem tak duhovnik. Kaj hoče; živeti mora. Kot pisar v kaki pisarni je le zaslužka za umreti! Le redki so talenti, katere po takem kaznovanju zamore rediti pisateljsko pero. Renana je to pisateljsko pero redilo. Lamonnaisa že ne, dasi je bil velika duša.

Pride čas, ko bodo izvojevali drugi elementi, kar je doseči mogoče v novem gospodarstvu, in tedaj bo stopilo duhovenstvo na naša tla in se delalo, kakor bi že od nekaj pri nas bilo, a obrnilo vso skrb na to, da se vsede kam prav na mehko. To je zmiraj bilo tako. „Dominus vobiscum“ še nikdar ni stradal kruha. Kaj ne ljubeznivi moji „gospodi“ kritiki pri „Slovincu“!

Ali so Vas ti članki ujezili? Velik žolč Vam more biti. Če bi le vaši možgani tudi v tej velikosti bili in če bi imeli malo družabne uglajenosti, ki prepoveduje človeku kritikovati, kar gre čez njegov duševni horizont. Prosim vas lepo v imenu slovenske stvari, da vas ne bodo tujci, ki naš jezik razumejo in vas berejo, uvrstili mej najnerazsodnejše katoliško duhovenstvo. Berite kaj, učite se, da vaše kritike ne bodo tako v nebo vpijoče neumne! Še zabavljati in kleti ne znate duhovito in to bi kot katoliški duhovniki morali vendar znati. Pa veseli me, da me spremljate z lajanjem, znamenje je to, da jaham, da kolikor toliko zadenem pravo.

Proda se

hiša, pod, svinjak, čebelnjak, sadni vrt, na katerem se pridelava čez 60 mernikov vsakovrstnega dobrega sadja, tri njive, na katere se poseje do 7 mernikov strnjenega žita, 1 hrastov gozd, v katerem se nagrabi do 2 voza listja, 1 mali vinograd. Cena vse skupaj 700 gl.

Več se izve pri lastniku

Jožefu Štamcarju,

iz Bučke pri Fari na Dolenjskem št. 26, pošta Bučka.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilsarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod „20.298“, Gradec, poste restante.

Tržne cene v Ljubljani

28. septembra 1898.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	9	50	Špeh povojen, kgr.	—	74
Rež,	7	50	Surovo maslo, „	—	90
Ječmen, „	6	50	Jajce, jedno . . .	—	03
Oves, „	6	40	Mleko, liter . . .	—	10
Ajda, „	10	50	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, „	7	50	Telečje „ „	—	65
Koruz, „	6	40	Svinjsko „ „	—	66
Krompir, „	3	—	Koštrunovo „ „	—	36
Leča, 1 liter	—	19	Piščanec . . .	—	65
Grah, „	—	16	Golob „ „	—	20
Fižol „	—	06	Seno, 100 kilo . .	—	196
Maslo, kgr.	1	—	Slama, „ „	—	160
Mast, „	—	72	Drva trda, 4 metr.	—	7
Špeh svež, „	—	72	„ mehka, 4 „	—	480

Loterijske srečke.

Gradec, 17. septembra. 85, 26, 10, 82, 47.
Lino, 24. septembra. 59, 23, 14, 12, 88.
Brno, 21. septembra. 20, 35, 18, 14, 5.
Dunaj, 17. septembra. 43, 4, 44, 34, 35.
Trst, 24. septembra. 71, 1, 6, 20, 11.
Praga, 27. septembra. 39, 69, 79, 9, 30.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid
 navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
 vsobina 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovu na Češkem.

P. n. čitatelje te anônce opominim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (pritličje na levo).

Vizitnice

priporoča

„**Národna Tiskarna**“.

Slovinci in Slovenke!

Prava „kava družbe sv. Cirila in Metoda“, katero dobite v vsaki prodajalnici, daje najboljši okus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako jo k isti rabite.

Zahtevajte torej le povsod to izborno domačo kavo.

Glavni zalagatelj: **Ivan Jebačič, Ljubljana.**